

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Стрельчук О., магістрант,

Рибачук Ж.В., к. вет. н., доцент,

Плотнікова М.Ф., к. е. н., доцент,

Житомирський національний агроекологічний
університет, м. Житомир

Постановка проблеми. Потреба сталого розвитку країни обумовлена актуалізацією стійкого збалансованого зростання окремих територіальних громад за умови забезпечення позитивних соціально-економічних та екологічних змін [1]. Активізація чинників внутрішнього розвитку за рахунок становлення малих та середніх суб'єктів підприємницької діяльності дозволяє

формувати бюджети громад, забезпечувати їх фінансову незалежність та сприяє реалізації соціально-екологічних програм.

Виклад основного матеріалу. Наявні елементи природно-ресурсного потенціалу середовища, інфраструктурне забезпечення, наявні соціальні зв'язки дозволяють розвивати практично всі сфери суспільного сектору на території новостворених об'єднаних територіальних громад, зокрема, це традиційні галузі рослинництва, тваринництва, а також несільськогосподарська діяльність, зокрема, надання робіт та послуг. Водночас, відсутність достатньої кількості робочих місць не формує засад щодо мотивації молоді та її залишання на сільських територіях. Наявність поголів'я тварин формує попит на ветеринарні та зоотехнічні послуги, пропозиція на які задоволена не в повній мірі. До того ж навчання населення основами догляду за тваринами, зокрема, профілактики хвороб лікарськими рослинами, ефірними оліями та іншими засобами, що не потребують сертифікації та ліцензування та дозволяють отримувати екологічно безпечну та корисну продукцію. Так, витратною статтею для домогосподарств є догляд за ВРХ, в тому числі з позиції лікування та профілактики хвороб дійних корів. Необхідність виробництва лікарських форм обумовлена розвитком молочного скотарства і фізіологічними особливостями дійок. Відомо, що шкіра дійок не має сальних залоз та водночас піддається впливу факторів зовнішнього середовища (температура, волога, сонячні промені). Тому збільшення еластичності шкіри дійок і вимені з одночасною її антисептичною обробкою дозволяє здійснювати профілактику пошкодження її цілісності та маститу. Це забезпечує комфортне доїння та отримання молока високої якості завдяки мінімальному бактеріальному обсіменінню.

Нами поставлено за мету: розробити м'яку лікарську форму для обробки вимені, яка б забезпечила надійну профілактику тріщин дійок, телітів та маститів. Для цього було поставлено завдання: 1) підібрати лікарські речовини, які проявляють антисептичну дію, запобігають проникненню мікробів у вим'я і мають м'яку лікарську форму; 2) підібрати оптимальні кількості лікарських речовин; 3) обґрунтувати виробництво мазі.

Враховуючи доступність препаратів у аптеках, ціну та кількість позитивних впливів (критерії відбору) основними компонентами мазі визначено ефірні олії та присипці для ран. Аналіз літературних джерел дозволив виявити ефірні олії бактерицидної дії. Такі властивості мають ментол, олія чайного дерева, олія піхти, олія кедрового сибірського та інші. Виходячи з обраних критеріїв, вибір зупинено на олії чайного дерева (вона проявляє не лише бактерицидну, а й вірусцидну, фунгіцидну дії, стимулює регенерацію подразнених тканин). Іншим компонентом мазі визначено присипку, до складу якої входять оксид цинку, стрептоцид та ксероформ як такі, що в сукупності проявляють антибактеріальну дію. Концентрацію кожної лікарської речовини вираховували в залежності від прояву лікувальної дії (табл. 1).

Клінічні ефекти. Виготовлену лікарську форму використовували доярки після доїння протягом 14 діб і оцінювали прояв лікувальної дії за показниками представленими у таблиці 1. Шкала оцінювання виражалась у %, що відповідало +++. Тобто 25% – це +, 50% -- це ++, 75% – це +++, 100% – це ++++ (табл. 2).

Таблиця 1. Склад препаратів

Склад мазі №1	Склад мазі №2
Purificati adpis suillus – 255 г	Adeps suillus depuratus – 255 г
Pulvis adpersorius of Iodoformi 5 % – 1 г	Pulvis adpersorius of Iodoformi 5% – 0.7 г
Tea lignum olei essentialis – 10 guttae	Tea lignum olei essentialis – 17 guttae.
Amoxycillinum15% – 10 ml	Amoxycillinum15% – 10 ml
Отримали 0,6% мазь щодо Амоксициліну.	Отримали 0,6% мазь щодо Амоксициліну

Таблиця 2. Клінічні ефекти при використанні новостворених варіантів мазей

№ п/п	Клінічний показник	Мазь №1	Мазь №2
1.	Пластичність лікарської форми	++++	++++
2.	Еластичність шкіри дійок	++++	++++
3.	Тріщини дійок	відсутні	відсутні
4.	Ранозагоювальна дія	++	++++

Проведене дослідження засвідчило таке: 1) пластичність мазі забезпечувала легкість її нанесення на шкіру різних ділянок вимені; 2) в результаті використання препаратів шкіра дійок ставала максимально еластичною та приємною на дотик вже після першого нанесення кожної із мазей. Такий клінічний ефект зберігався протягом наступного періоду застосування мазей; 3) застосування мазей тваринам дослідних груп проводили в кінці стійлового на початку пасовищного періоду, який характеризується різкими перепадами температур повітря та наявністю вітру, що спричинює пересихання шкіри дійок та розвиток тріщин. При використанні мазі протягом 30 діб не зареєстровано жодного випадку розвитку тріщин, що є безпосередньою профілактикою маститу корів; 4) ранозагоювальна дія була вираженою на 100 % у варіанті № 2, де містилось більше олії чайного дерева (у 1,7 рази) та на 30% менше в'язучих речовин.

Зважаючи на отримані позитивні результати, визначено собівартість мазі (табл. 3), що засвідчило її доступність для пересічних власників корів. (розрахунок проводили на 255 г мазевої основи). Підрахунок вартості компонентів мазі без врахування витрат на виробництво дає підстави стверджувати про низьку її собівартість (100 г мазі для обробки вимені у варіант № 1 коштує 9,9 грн, а у варіанті № 2 – 10,3 грн.

Таблиця 3. Розрахунок собівартості новостворених варіантів мазей

№ п/п	Назва компонента	Вартість:		
		Номінальної тари	Мазь №1	Мазь №2
1.	Ефірна олія чайного дерева	10мл (30–35 грн)	10 крапель – 1,5 грн	2,6 грн
2.	Присипка для ран з йодоформом 5%	50 г – <u>20 грн</u>	1г – 0,4 грн	0,3 грн
3.	Емульсія Амоксициліну 15%	100 мл – 188 грн	10 мл – 18 грн	
4.	Жир свинячий (очищений)	800 г – 20 грн + 2 грн електроенергії = 22 грн.	255 г – 6,4 грн	
5.	Всього гривень за 266 г		26,3 грн	27,3 грн

Проблемним моментом виготовлення мазей є їх зберігання внаслідок використання в якості маzewої основи жиру, який швидко псується при кімнатній температурі. Заміна жиру на штучний жир (вазелін) не забезпечить достатньої еластичності шкіри діжок. Тому пропонуємо випускати складові препарати без маzewої основи (жиру) під певною назвою та виготовляти препарати на замовлення невеликими партіями в межах територіальної громади, що сприятиме розвитку локального ринку та підвищенню соціального капіталу на території. Порівняння препарату з зарубіжним аналогами, зокрема, противомаститним препаратом Бровамаст 2Д (21,24 грн за 10 мл) свідчить про конкурентоспроможність нашої пропозиції, її яскраво виражений екологічний ефект та політика доброзичливого добросусідства сприятиме формуванню стабільного ринку збуту препарату та його рентабельності (проектний рівень ментальності становить 94,2 %).

Найбільш життєздатними в довгостроковій перспективі виявляються структури, що формують системні взаємозв'язки з іншими напрямками діяльності (зокрема, екологічні проекти активізують появу дрібнотоварних

виробництв, що будуть стимулювати економічне зростання тощо), іншими словами в межах територіального утворення з'являється система соціальних зв'язків, що об'єднує людей за різними напрямками та різним способом. Це дозволяє концентрувати зусилля, формуючи системні знання та створювати ефект мультиплікатора внаслідок об'єднання зусиль та розуміння наслідків впливу окремих напрямів один на один та на систему в цілому (синтелектичне бачення). Так, реальним механізмом відродження сільських територій є реалізація ідею «Родова садиба». Розвиток родових поселень поширений у 100 населених пунктах України, що об'єднані на єдиній світоглядній основі – гармонії Людини та Природи [2–3]. Молодь (середній вік поселенців 35 років) активно залучає нові технології, інвестує у розвиток територій, розвиває всі форми малого та середнього бізнесу. Освоєння ним спустошених сіл та хуторів, забезпечення виробництва екологічно чистого продовольства дозволяє створювати ефективні підприємницькі структури та громади на засадах самозабезпеченості, будуючи власний дім на своїй землі, яку можна залишити нащадкам поряд з досконалим середовищем існування.

Висновки. Ефективність діяльності підприємств – це не тільки отримання економічного прибутку, але і вплив його діяльності на соціальну життєздатність регіону, його екологічні та інші проблеми, що і визначає спільний вектор діяльності підприємств з державним і публічним сектором.

Література:

1. Nitsenko V., Nyenno I., Kryukova I., Kalyna T., Plotnikova M. (2017) Business Model For A Sea Commercial Port As A Way To Reach Sustainable Development Goals // Journal Of Security And Sustainability Issues, Volume 7, Number 1, P. 155–166 URL [http://doi.org/10.9770/jssi.2017.6.4\(13\)](http://doi.org/10.9770/jssi.2017.6.4(13))
2. Родова садиба: економіка, технології, комунікації, екологія: [навч. посіб.]. / М. Л. Васильєв, Г. І. Грабар, С. В. Молодецька, М. Ф. Плотнікова. – Житомир: Рута, 2017. – 272 с.

3. Васильєв М. Л., Плотнікова М. Ф. Перспективи розвитку сільських територій та Концепція «Родової садиби»: соціально-екологічний аспект // Вісник ЖНАЕУ, 2014, № 2, Т. 4, ч. II, С. 412–423.